

Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Limes Banku Spółdzielczego
wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Wprowadzenie

Zarząd Limes Banku Spółdzielczego przedkłada wszystkim zainteresowanym uczestnikom rynku informację, zgodnie z przyjętą w Banku „Polityką ujawniania informacji o charakterze jakościowym i ilościowym Limes Banku Spółdzielczego w zakresie adekwatności kapitałowej, wynagrodzeń oraz informacji podlegających ogłaszaniu” oraz zgodnie z wymogami nadzorczymi.

I. Informacje ogólne

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy Limes Banku Spółdzielczego.

Limes Bank Spółdzielczy, ul. Żabia 1, 06-330 Chorzele, zwany dalej „Bankiem” wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, wpisanym do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000125216, NIP 761-000-25-15, REGON 000509034. Bank działania terenie województwa mazowieckiego i dwóch powiatów ościennych – szczycieńskiego i nidzickiego – z województwa warmińsko-mazurskiego. Zasadniczym terenem prowadzenia działalności bankowej jest powiat przasnyski, a zwłaszcza gminy Chorzele, Krzynowłoga Mała i Jednorzec.

Według stanu na dzień 31.12.2019 r. Bank Spółdzielczy ma siedzibę w Chorzelach oraz Punkty Obsługi Klienta w Zarębach, w Krzynowłodze Małej oraz dodatkowo w samym centrum Chorzel.

Bank jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz jest Uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

II. Podstawy prawne

1. Niniejszy dokument zawiera informacje o charakterze ilościowym i jakościowym, dotyczące profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji wg stanu na dzień 31.12.2019 r.
2. Niniejsza informacja została sporządzona zgodnie z wymogami określonymi w:
 - 1) w części ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR” z dnia 26.06.2013 r. w

sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;

- 2) Ustawie Prawo Bankowe (art. 111 oraz 111a);
 - 3) Zasadach Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych, wydany uchwałą nr 218/2014 KNF;
 - 4) Rekomendacji wydanych przez KNF (M, P).
3. Niniejszy dokument został sporządzony na podstawie obowiązującej w Banku „Polityki ujawniania informacji o charakterze jakościowym i ilościowym Limes Banku Spółdzielczego w zakresie adekwatności kapitałowej, wynagrodzeń oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu”, przyjętej Uchwałą Zarządu nr 17/2019 z dnia 20.03.2019 r. i zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej nr 12/2019 z dnia 27.03.2019 r.
4. Bank w zakresie ujawniania informacji stosuje pominięcia informacji uznanych za:
- 1) nieistotne – to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę, decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych;
 - 2) zastrzeżone (poufne) – Bank uznaje informacje za poufne, jeśli ich podanie do wiadomości publicznej, w opinii Banku, osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informację za poufną, jeżeli zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
5. W przypadku pominięcia informacji, wiadomość o tym jest podawana w odpowiedniej części niniejszej Informacji.
6. Bank informuje, że niniejszy dokument nie obejmuje całego zakresu ujawnianych informacji, określonych w części ósmej Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 CRR. Ujawnienie informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust. 2 CRR, dokumenty te są dostępne w Centrali Banku.
7. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte w niniejszych dokumentach:
- 1) sprawozdaniu z działalności Zarządu Limes Banku Spółdzielczego za 2019 rok;
 - 2) sprawozdaniu finansowym Limes Banku Spółdzielczego za 2019 rok;
 - 3) informacji dodatkowej sprawozdania finansowego Limes Banku Spółdzielczego za okres 2019 rok;
 - 4) sprawozdaniu niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego Limes Banku Spółdzielczego.

8. Informacje ujęte w niniejszym dokumencie prezentowane są za okres od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. (wg stanu na dzień 31.12.2019 r.)
9. Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości.
10. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

III. Cele i strategię zarządzania ryzykiem

1. Zarządzanie ryzykiem Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem” przyjętą przez Zarząd i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami określonymi w „Strategii działania banku na lata 2019 – 2023” i podlega corocznemu przeglądowi oraz weryfikacji.
2. Strategia powiązana jest z innymi regulacjami wewnętrznymi określonymi w załączniku nr 1 do niniejszej informacji.
3. Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Strategia zarządzania ryzykiem określa:
 - 1) istotę i cel zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 2) rolę organów nadzorczych i pracowników w procesie zarządzania ryzykiem;
 - 3) zasady zarządzania ryzykiem;
 - 4) zasady kontroli wewnętrznej.
6. Schemat procesu zarządzania ryzykiem w Banku przedstawia załącznik nr 2.
7. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 453 ust.1 lit. e zawarte jest w części XXI niniejszej informacji.
8. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w informacji dodatkowa do sprawozdania finansowego.
9. Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych Banku i ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:
 - 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa;

- 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.
10. Proces zarządzania ryzykiem Banku obejmuje następujące działania:
 - 1) gromadzenie informacji;
 - 2) identyfikację i ocenę ryzyka;
 - 3) limitowanie ryzyka;
 - 4) pomiar i monitorowanie ryzyka;
 - 5) raportowanie;
 - 6) zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).
11. Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka, przeprowadzanej przez Zespół Zarządzania Ryzykiem i Analiz.
12. Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowywane i uchwalane przez zarząd w formie polityk, instrukcji i innych procedur wewnętrznych.
13. System kontroli ryzyka stanowi znaczący element systemu zarządzania bankiem i obejmuje:
 - 1) adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka;
 - 2) strategię, polityki, procedury i plany;
 - 3) adekwatne systemy informacji zarządczej;
 - 4) proces regularnego przeglądu i oceny działania Banku z zasadami strategii oraz procedurami.
14. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:
 - 1) Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku nie zajmowali stanowisk dyrektorskich w organach innych podmiotów.
 - 2) Członków Zarządu powoływała zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza Banku. Członkowie Zarządu podlegali ocenie odpowiedniości, uwzględniającej kwalifikacje, doświadczenie i reputację. Zasady wyboru Członków Zarządu i ocen zawierały następujące procedury wewnętrzne:
 - a) „Polityka oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczową funkcję”,
 - b) „Regulamin działania Zarządu”;
 - 3) Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej podlegają ocenie ze strony Zebrania Przedstawicieli – za prawidłowe wykonywanie obowiązków w 2019 roku wszyscy Członkowie Zarządu otrzymali absolutorium;

- 4) Członków Rady Nadzorczej powoływało zgodnie z przepisami prawa Zebranie Przedstawicieli. Członkowie Rady Nadzorczej podlegali ocenie odpowiedniości, uwzględniającej kwalifikacje, doświadczenie i reputację. Ponadto podlegają ocenie kompetencji umożliwiającym powołanie ich do Komitetu Audytu. Zasady wyboru Członków Rady Nadzorczej i ocen zawierały następujące procedury wewnętrzne:
 - a) Regulamin wyborów Rady Nadzorczej,
 - b) Regulamin działania Rady Nadzorczej,
 - c) Zasady oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej;
- 5) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej;
- 6) Bank z uwagi na skalę działania nie miał obowiązku tworzenia w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka. W wyniku wejścia w życie z dniem 21.10.2017 r. ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym zgodnie z obowiązkiem został powołany przez Bank w ramach Rady Nadzorczej Komitet Audytu, do zadań którego należało sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania w Banku, obejmującym system zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej. Komitet wykonywał funkcję kontrolną zgodnie ze Statutem Banku oraz oceniał poziom ryzyka wynikającego z działalności Banku;
- 7) W 2019 r. Komitet Audytu odbył 5 posiedzeń.
- 8) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku był sformalizowany i objęty odpowiednią „Instrukcją funkcjonowania informacji zarządczej”, definiującą: nazwy raportów/ sprawozdań, częstotliwość, autorów/odbiorców i terminy sporządzania raportów/ sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej były objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania dostosowane były do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podjęcia decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. Zakres konsolidacji ostrożnościowej

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji co celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

V. Fundusze własne Banku

Fundusze własne stanowią znaczące źródło finansowania działalności Banku i są gwarancją jego rozwoju. Stanowią również zabezpieczenie w przypadku poniesienia straty przez Bank. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności

finansowej Banku, co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania klientów.

1. Bank definiuje części funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Fundusze własne Banku stanowią sumę:

1) Kapitału Tier I (art. 25 CRR), w którego skład wchodzi:

a) Kapitał podstawowy Tier I (CET 1);

b) Kapitał dodatkowy Tier I (AT1).

2) Kapitał Tier II (art. 62 CRR)

Na dzień 31.12.2019 r. Kapitał Tier II nie występował w Banku.

Strukturę funduszy własnych występujących w Limes Banku Spółdzielczym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1

(dane w tys. zł)

Lp.	Pozycja	Kwota
1	Zyski zatrzymane	909,00
2	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	15.688,00
3	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	50,00
4	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	15.688,00
5	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-20,00
6	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-20,00
7	Kapitał podstawowy Tier I	15.668,00
8	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	15.668,00
9	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	15.668,00
10	Aktywa wazone ryzykiem razem	82.248,00
11	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,50
12	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,50
13	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,50

14	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	4.523,00
15	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2.056,00
16	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
17	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	2.467,00
18	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
19	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,50

Na kapitał Tier I, składa się jedynie kapitał o wysokim poziomie stabilności. Mając na uwadze bezpieczeństwo i przejrzystość systemu finansowego uznano, że kapitały podstawowe Tier I powinny być pomniejszane o pozycje, o których mowa w art. 36 Rozporządzenia CRR. W praktyce oznacza to, że kapitał podstawowy jest pomniejszany o amortyzację funduszu udziałowego. Przy czym amortyzacja dotyczy funduszy wg stanu na 31.12.2011 r., nie są brane fundusze wyemitowane w latach 2012-2013, a od 1 stycznia 2014 roku nie są ewidencjonowane w rachunku funduszy własnych. Amortyzacja tych funduszy na rok 2014 wynosiła 20%, natomiast w kolejno w latach 2015 – 2021 wynosi 10%. Ostatnie 10 % funduszu udziałowego, ustalonego na 31.12.2011 r. przestanie być zaliczane do funduszy własnych banków z 01.01.2022 r. Kwota jednostkowego udziału w Limes Banku Spółdzielczym wynosi 500 zł.

2. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II.

Bank nie posiada instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II.

VI. Wymogi kapitałowe

1. Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymanie posiadanych przez bank kapitałów wewnętrznych na poziomie nie niższym niż wymagany przez przepisy Rozporządzenia CRR oraz wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej.
2. Bank dostosował wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka na jakie był narażony oraz charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Banku opracowany i wdrożony został proces oceny adekwatności

- kapitałowej, który służył utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ponoszonego ryzyka przez Bank.
3. Kapitał wewnętrzny to szacowana wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszelkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Banku.
 4. Bank wyznacza kapitał wewnętrzny na wszystkie zidentyfikowane istotne rodzaje ryzyka dla Banku, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego lub w ocenie Banku kapitał ten nie w pełni pokrywa ryzyko.
 5. W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
 6. Proces oceny adekwatności kapitałowej podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą. Za skuteczność procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów tego procesu oraz nadzór nad jego efektywnością odpowiedzialny jest Zarząd Banku.
 7. Całość procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej podlega corocznemu przeglądowi.
 8. Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.
 9. Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
 - 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego;
 - 2) metodę wskaźnika podstawowego w zakresie ryzyka operacyjnego;
 - 3) metodę podstawową w zakresie ryzyka rynkowego (walutowego).
 10. Wyznaczając wymagany poziom kapitału wewnętrznego Bank:
 - 1) ocenia czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka;
 - 2) szacuje wymogi kapitałowe na pozostałe, istotne rodzaje ryzyka nie objęte wyznaczaniem regulacyjnych wymogów kapitałowych;
 - 3) wyznacza zagregowany kapitał wewnętrzny, stanowiący sumę wymogów, o których mowa w pkt 1 i 2.
 11. Zgodnie z art. 501 Rozporządzenia CRR, Limes Bank Spółdzielczy uwzględnia w obliczeniach łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe współczynnik wsparcia MŚP, który wynosi 0,7619.

12. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z przepisami części trzeciej, tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia, stanowią 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia.
13. Kalkulację wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego wg rodzajów ekspozycji na dzień 31.12.2019 r. przedstawia tabela nr 2.
14. Z uwagi na stosowanie metody standardowej Bank nie ujawnia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 153 ust. 5 lub 155 ust. 2 Rozporządzenia CRR.

Tabela nr 2

Dane w tys. zł

Lp.	Kategoria	Wymóg kapitałowy
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	74,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	69,00
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2,00
4.	Ekspozycje wobec instytucji	60,0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	79,00
6.	Ekspozycje detaliczne	424,00
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	5.038,00
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	8,00
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,00
10.	Ekspozycje kapitałowe	88,00
11.	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00
12.	Inne pozycje	86,00
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		5.928,00

15. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR wyniosły 0,00 tys. zł
16. Bank nie posiadał portfela handlowego i wyliczał wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego.
17. Łączne wymogi kapitałowe na dzień 31.12.2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3

(Dane w tys. zł)

Ryzyko	Regulacyjny wymóg kapitałowy
Kredytowe	5.928,00
Operacyjne	653,00
Rynkowe (walutowe)	0,00
Dodatkowy (z tytułu ryzyka koncentracji)	516,00
Razem	7.097,00

VII. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta

Na dzień 31.12.2019 r. Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kontrahenta.

VIII. Bufory kapitałowe

Zgodnie z zapisami Ustawy z 05.08.2015 r. o nadzorze makroekonomicznym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym Bank nie ma obowiązku wyliczania bufora antycyklicznego oraz bufora ryzyka systemowego. Na dzień 31.12.2019 r. kwota bufora zabezpieczającego wynosiła 2 056 tys. zł.

IX. Ryzyko kredytowe

1. Należności przeterminowane rozumiane były jako należności wymagalne, które nie zostały spłacone w terminie spłaty, ustalonym w umowie kredytowej (dotyczy rat lub całej należności) lub na skutek wypowiedzenia umowy w całości lub w części przez Bank. Definicja ta stosowana była dla celów rachunkowości.
2. Należności zagrożone (z rozpoznaną utratą wartości) to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii podwyższonego ryzyka: poniżej standardu, wątpliwe i stracone, o których mowa w przepisach dotyczących zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Definicja ta stosowana była dla celów rachunkowości.
3. Bank stosował definicje należności zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
4. Bank tworzył rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe, które zaliczał w ciężar kosztów. Przy ustalaniu skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe Bank wykorzystywał dwa niezależne kryteria:
 - 1) terminowość spłaty kapitału lub odsetek;
 - 2) badanie sytuacji ekonomiczno - finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela)
5. Rezerwy celowe na ryzyko kredytowe związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii:
 - 1) „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z kredytów i pożyczek detalicznych w wysokości 1,5% podstawy tworzenia rezerw;
 - 2) „pod obserwacją” – w wysokości 1,5% podstawy tworzenia rezerw;
 - 3) „poniżej standardu” – w wysokości 20% podstawy tworzenia rezerw;
 - 4) „wątpliwe” – w wysokości 50% podstawy tworzenia rezerw;
 - 5) „stracone” – w wysokości 100% podstawy tworzenia rezerw.

6. Bank zapewnił niezależność monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych przez odpowiedni podział zadań.
7. Do klasyfikacji oraz okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych zobowiązane były wyznaczone komórki organizacyjne Banku.
8. Rezerwy celowe były tworzone/dotwarzane na ekspozycje kredytowe przez wskazane komórki organizacyjne Banku w miesiącu, w którym powstało zadłużenie lub dokonano zmiany jego klasyfikacji do wyższej grupy ryzyka.
9. Kwartalne raporty z monitoringu sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużników oraz przeglądu zabezpieczeń stanowiły podstawę dla Zarządu Banku do podjęcia decyzji o klasyfikacji ekspozycji kredytowej do odpowiedniej grupy ryzyka, a także do utworzenia lub braku podstawy do tworzenia rezerwy, zwiększenia lub zmniejszenia kwoty rezerwy.
10. Zabezpieczenia podlegały stałej obserwacji i ewentualnej weryfikacji wyceny w przypadku obniżenia lub zwiększenia ich wartości.
11. W celu określania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w Banku obowiązywały następujące regulacje: „Instrukcja Zasady monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych”, „Instrukcja monitoringu klienta instytucjonalnego”, „Instrukcja monitoringu zabezpieczeń”.
12. Korekty wartości z tytułu udzielonych kredytów oraz innych należności Banku obejmowały wartości utworzonych rezerw celowych, odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi oraz nierozliczone prowizje (ESP).
13. Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).
14. Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:
 - 1) przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni;
 - 2) małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.
15. Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR oraz ekspozycje, w odniesieniu

do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.

16. Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
17. Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z „Regulaminem tworzenia i wykorzystania rezerwy na ryzyko ogólne”.
18. Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące kategorie (tabela nr 4):

Tabela nr 4

(Dane w tys. zł)

Kategoria ekspozycji	Wartość
Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	917,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	861,00
Ekspozycje wobec sektora publicznego	19,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1.296,00
Ekspozycje detaliczne	6.358,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	74.674,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	103,00
Inne wg Banku	1.102,00

19. Bank nie dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na regiony geograficzne.
20. Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

Tabela nr 5

(Dane w tys. zł)

Branża	Wartość
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	46.676,00
Górnictwo	813,00
Przetwórstwo przemysłowe	2.451,00
Budownictwo	3.778,00
Handel hurtowy i detaliczny	4.469,00
Hotele i restauracje	37,00
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1.794,00
Edukacja	281,00
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	45,00

22. Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco (tabela nr 6):

Tabela nr 6

(Dane w tys. zł)

Termin zapadalności	Wartość
do 1 miesiąca	1.028,00
1 – 3 miesięcy	2.349,00
3 – 6 miesięcy	3.117,00
6 – 12 miesięcy	6.033,00
1 rok – 2 lat	10.345,00
2 lata – 5 lat	23.478,00
5 lat – 10 lat	22.785,00
10 lat – 20 lat	16.022,00
powyżej 20 lat	3.606,00

23. Zmianę stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7

(Dane w tys. zł)

Kategoria	Saldo początkowe		Saldo końcowe	
	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki
Poniżej standardu	130,00	0,00	0,00	0,00
Wątpliwe	0,00	0,00	9,00	0,00
Stracone	651,00	131,00	1.213,00	135,00

24. Jakość kredytową ekspozycji restrukturyzowanych zawiera tabela nr 8.

Tabela nr 8

(Dane w tys. zł)

	a		b	c	d		e	f	g	h
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji		Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych		w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne	
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości	obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych				
1 Kredyty i zaliczki	253				253					
2 banki centralne										
3 instytucje rządowe										
4 instytucje kredytowe										
5 inne instytucje finansowe										
6 przedsiębiorstwa niefinansowe										
7 gospodarstwa domowe	253				253					
8 Dłużne papiery wartościowe										
9 Zobowiązania do udzielenia pożyczki										
10 łącznie	253				253					

25. Jakość kredytową ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale wg liczby dni przeterminowania przedstawia tabela nr 9.

Tabela nr 9

(Dane w tys. zł)

	a	b	c	d	e				f	g	h	i	j	k	l
	Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna														
	Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane										
		Nieprzeteminowane lub przeterminowania dni ≤30 dni	Przeteminowane >30 dni ≤90 dni		Male	Przeteminowane >90 dni ≤180 dni	Przeteminowane >180 dni ≤1 rok	Przeteminowane >1 rok ≤5 lat	Przeteminowane >powyżej 5 lat	Przeter minowa ne >5lat ≤7 lat	Przet ermi now e >7lat	Przet w tym			
					prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeteminowanych albo przeterminowanych ≤90 dni							dotyczy zobowiązania			
1 Kredyty i zaliczki	120 209	120 208	0	1 366	2 169		137			75					
2 Banki centralne															
3 Instytucje rządowe	19	19													
4 Instytucje kredytowe	32 967	32 967													
5 Inne instytucje finansowe	756	756													
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 015	1 015			1 015										
7 w tym MSP	1 015	1 015			1 015										
8 Gospodarstwa domowe	85 452	85 451	0	1 366	1 154		137			75					
9 Dłużne papiery wartościowe	36 424	36 424													
10 Banki centralne	36 424	36 424													
11 Instytucje rządowe															
12 Instytucje kredytowe															
13 Inne instytucje finansowe															
14 Przedsiębiorstwa niefinansowe															
15 Ekspozycje pozabilansowe															
16 Banki centralne															
17 Instytucje rządowe															
18 Instytucje kredytowe															
19 Inne instytucje finansowe															
20 Przedsiębiorstwa niefinansowe															
21 Gospodarstwa domowe															
22 Łącznie	156 633	156 632	0	1 366	2 169		137			75					

26. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy zawiera tabela nr 10.

Tabela nr 10

(Dane w tys. zł)

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna														Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
	Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane - skumulowana utrata wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane - skumulowana utrata wartości, skumulowane			Skumulowane odpisanie Z tytułu ekspozycji obsługiwanych				
			w tym etap 1	w tym etap 2	w tym etap 2	w tym etap 3		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3				
1 Kredyty i zaliczki	120 209				2 381			41						1 357		
2 Banki centralne																
3 Instytucje rządowe		19														
4 Instytucje kredytowe		32 967														
5 Inne instytucje finansowe		756														
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe		1 015			1 015											
7 w tym MSP		1 015			1 015											
8 Gospodarstwa domowe		85 452			1 366		41							1 357		
9 Dłużne papiery wartościowe		36 424														
10 Banki centralne		36 424														
11 Instytucje rządowe																
12 Instytucje kredytowe																
13 Inne instytucje finansowe																
14 Przedsiębiorstwa niefinansowe																
15 Ekspozycje pozabilansowe		2 347			1 560									373		
16 Banki centralne																
17 Instytucje rządowe																
18 Instytucje kredytowe																
19 Inne instytucje finansowe																
20 Przedsiębiorstwa niefinansowe																
21 Gospodarstwa domowe																
22 Łącznie	158 980				3 941			41						1 357		

27. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne (tabela nr 11).

Tabela nr 11

(Dane w tys. zł)

	a		b
	Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie		
	Wartość w momencie początkowego ujęcia		
	Skumulowane ujemne zmiany		
1 Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0
2 Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0
3 Nieruchomości mieszkalne	0	0	0
4 Nieruchomości komercyjne	0	0	0
5 Ruchomości (samochody, środki transportu, itp..)	0	0	0
6 Kapitał własny i instrumenty dłużne	0	0	0
7 Pozostałe	0	0	0
8 Łącznie	0	0	0

X. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

1. Bank nie stosował kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.
2. W Banku obowiązują następujące regulacje dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi:
 - 1) „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności”;
 - 2) „Instrukcja monitoringu zabezpieczeń”.
3. Zabezpieczenia stosowane w Banku na podstawie „Instrukcji prawnych form zabezpieczeń wierzytelności” to:
 - 1) weksel in blanco;
 - 2) depozyt bankowy;
 - 3) kaucja pieniężna;
 - 4) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym;
 - 5) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym;
 - 6) poręczenie wg. prawa cywilnego;
 - 7) poręczenie wekslowe;
 - 8) gwarancja;
 - 9) przelew wierzytelności na zabezpieczenie;
 - 10) cesja praw z umów ubezpieczenia;
 - 11) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności;
 - 12) przeniesienie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/przeniesienie własności;
 - 13) zastaw rejestrowy;
 - 14) zastaw zwykły;
 - 15) zastaw finansowy;
 - 16) hipoteka;
 - 17) hipoteka przymusowa;
 - 18) oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego złożone w formie aktu notarialnego;
 - 19) przystąpienie do długu;
 - 20) przejęcie długu;
 - 21) ubezpieczenie kredytu.

4. Bank nie dokonywał transakcji na instrumentach pochodnych.
5. Bank badał koncentrację ryzyka kredytowego w odniesieniu do rodzajów stosowanych zabezpieczeń.

XI. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank nie wykorzystuje ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI dla potrzeb wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem.

XII. Ryzyko rynkowe

W zakresie ryzyka rynkowego Bank wyznacza wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe, stosując metodę wskaźnika podstawowego. Na datę sporządzania informacji Bank nie tworzył wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka rynkowego.

XIII. Ryzyko operacyjne

1. Ryzyko operacyjne definiuje się jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne.
2. Na zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór zadań mających na celu identyfikację, monitorowanie, limitowanie, pomiar, ocenę, raportowanie, jak również redukcję, unikanie i transfer lub akceptację ryzyka operacyjnego, na które narażony jest bank w poszczególnych obszarach działalności.
3. Akceptowalny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko) w Banku rozumie się jako utrzymanie łącznej rocznej straty operacyjnej brutto na poziomie nie przekraczającym 8% funduszy własnych.
4. W 2019 roku Bank wyliczał wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika podstawowego (BIA).
5. Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego na 31.12.2019 r. wyniósł 653 tys. zł.
6. Podstawę oceny adekwatności pokrycia ryzyka operacyjnego regulacyjnym wymogiem kapitałowym stanowiły poniesione rzeczywiste i potencjalne koszty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego.
7. Wszystkie istotne zdarzenia operacyjne podlegają dokładnej ocenie i analizie. Bank na bieżąco podejmuje działania wyjaśniające zaistniałe zdarzenia oraz zabezpieczające przed powtórzeniem się podobnych w przyszłości.
8. W 2019 roku nie wystąpiły zdarzenia operacyjne, w przypadku których należałoby podjąć szczególne działania naprawcze.

XIV. Ekspozycje kapitałowe

1. Na 31.12.2019 r. Bank posiadał ekspozycje kapitałowe w całości skalsyfikowane do portfela bankowego.

2. Zaangażowanie Banku w akcje i udziały w innych jednostkach:
 - 1) akcje BPS – 1.099 tys. zł;
 - 2) udziały SSOZ oraz TUW – 2 tys. zł.
3. Bank stosował metody wyceny papierów kapitałowych zgodnie z Ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (Dz. U. z 2013r. poz. 330). Metody te zostały opisane w „Polityce zasady rachunkowości”. Zgodnie z obowiązującą regulacją udziały w innych jednostkach oraz inne inwestycje zaliczone do aktywów trwałych wyceniane były według ceny nabycia, pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia - jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można było przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 ust. 4 w/w Ustawy.
4. Bank nie posiadał ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego.
5. W Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji oraz niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny oraz wszelkie takie kwoty ujęte w funduszach własnych

XV. Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

1. Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz w konsekwencji na kształtowanie poziomu funduszy własnych Banku.
2. Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika z:
 - 1) ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania wynikającego z niedopasowania wielkości przeszacowanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych. Ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, w szczególności odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnych zmian w strukturze przeszacowania pozycji w bilansie powodującym zmiany w wyniku finansowym Banku z tytułu odsetek;
 - 2) ryzyka bazowego wynikającego z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP), w oparciu, o które wyznaczone jest oprocentowanie produktów generujących przychody/koszty odsetkowe, w przypadku, gdy ich przeszacowanie występuje w tych samych okresach;
 - 3) ryzyka opcji klienta wynikającego z opcji wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane przez klienta w następstwie zmian stóp procentowych,

np. prawo do wcześniejszej spłaty kredytu lub wycofania depozytu wcześniej niż to wynika z umowy.

3. Pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się w okresach miesięcznych.
4. Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:
 - 1) metodę luki (jako podstawowe narzędzie analityczne);
 - 2) metodę symulacji zmiany wyniku odsetkowego;
 - 3) analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej;
 - 4) metodę szacowania zmian wartości ekonomicznej.
5. W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 19,74% sumy bilansowej.
6. Bank przeprowadza w okresach miesięcznych test warunków skrajnych w zakresie zmiany wyniku odsetkowego Banku spowodowaną zmianą stóp procentowych o +/- 200 punktów bazowych w horyzoncie najbliższych 12 m-cy. Zmiana odnoszona jest do funduszy własnych Banku. Scenariusz szokowej zmiany stóp procentowych o 200 pb. na dzień 31.12.2019 r. wskazał, że skalkulowana zmiana wyniku odsetkowego w horyzoncie czasowym 12 m-cy może wynieść:
 - 1) dla wzrostu stóp procentowych + 564,40 tys. zł;
 - 2) dla spadku stóp procentowych – 1889,40 tys. zł.Relacja niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego do funduszy własnych Banku na dzień 31.12.2019 r. wyniosła 12,1%
7. Przeprowadzone na dzień 31.12.2019 r. szacowanie wpływu potencjalnej zmiany stóp procentowych o 200 pb. na wartość ekonomiczną kapitału wykazało, że w scenariuszu negatywnym wartość ekonomiczna kapitału obniży się o 0,14% funduszy własnych Banku.
8. Na dzień sporządzenia informacji Bank nie tworzył wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka stopy procentowej.

XVI. Polityka wynagradzania

1. Zasady polityki wynagrodzeń w Banku reguluje „Polityka wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku”. Polityka została przygotowana przez Zarząd i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku.
2. Po uwzględnieniu zasady proporcjonalności jako osoby mające istotny wpływ na ryzyko Banku uznano:
 - 1) Członków Rady Nadzorczej;
 - 2) Członków Komitetu Audytu;

- 3) Członków Zarządu;
 - 4) Dyrektora Finansowego;
 - 5) Stanowisko Zgodności.
3. Rada Nadzorcza składa się z 9 członków, spośród których wyłoniono 3 osoby wchodzące w skład Komitetu Audytu.
 4. W 2019 roku Rada Nadzorcza odbyła 8 posiedzeń.
 5. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu, Wiceprezes ds. finansowo – księgowych oraz Wiceprezes ds. handlowych.
 6. Z uwagi na wrażliwość informacji ilościowych składników wynagrodzenia oraz jawność zatrudnienia na stanowiskach istotnych w Banku informacje te będą publikowane w formie papierowej i dostępne w siedzibie Banku.
 7. W 2019 r. żaden z Członków Zarządu nie otrzymał wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln EUR.

XVII. Ryzyko płynności

1. Pod pojęciem ryzyka płynności w Banku rozumie się zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.
2. Podstawowym celem zarządzania płynnością w Banku jest więc zabezpieczenie terminowej realizacji wszystkich zobowiązań, przy jednoczesnym uzyskaniu możliwie wysokiego zwrotu z kapitału.
3. Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskania i utrzymywania długoterminowych źródeł finansowania.
4. Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.
5. Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
6. W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Depozytowego Obowiązkowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.
7. Bank jest członkiem Zrzeszenia oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.
8. Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:
 - 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych;
 - 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych;

- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych;
 - 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych;
 - 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego;
 - 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych;
 - 7) prowadzenie rachunków Depozytu Obowiązkowego;
 - 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Depozytu Obowiązkowego;
 - 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR);
 - 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię;
 - 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności;
 - 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.
9. Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:
- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony;
 - 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. przez aktualizację kwoty Depozytu Obowiązkowego);
 - 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
 - 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej;
 - 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami;
 - 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.
10. Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.
11. Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum):

Tabela nr 12

(Dane w tys. zł)

Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	2.451,00

12. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

Tabela nr 13

Nazwa	Wielkość	Obowiązujący poziom limitu
M1	0,40	0,2
M2	2,06	1,0
Wskaźnik LCR	518%	100%
NSFR	136%	-

13. Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów roku:

Tabela nr 14

(Dane w tys. zł)

Nazwa wielkości	I kwartał 2019	II kwartał 2019	III kwartał 2019	IV kwartał 2019
Zabezpieczenie przed utratą płynności	41.319	37.902	31.126	34.864
Wypływy środków pieniężnych netto	7.407	8.694	9.838	6.735
Wskaźnik pokrycia wypływów netto	558%	436%	316%	518%

14. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luka płynności przedstawiają się następująco:

Tabela nr 15

(Dane w tys. zł)

Przedział płynności	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy
Luka	13.585	- 1.510	-1.683
Luka skumulowana	70.428	68.737	67.055

15. Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

- 1) otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym – dostęp w ciągu 1 dnia;
 - 2) pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego – dostęp w sytuacji awaryjnej;
 - 3) Lokata płynnościowa ze środków Depozytu Obowiązkowego – dostęp w sytuacji awaryjnej.
16. Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:
- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach;
 - 2) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniędzy Banku;
 - 3) nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów;
 - 4) znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku;
 - 5) konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki;
 - 6) wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów;
 - 7) niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku;
 - 8) niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych;
 - 9) ryzyko reputacji.
17. Bank dywersyfikuje źródła finansowania przez:
- 1) ograniczanie depozytów dużych deponentów;
 - 2) różne terminy wymagalności depozytów;
 - 3) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.
18. Bank ograniczania ryzyko płynności przez:
- 1) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony;
 - 2) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych;
 - 3) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej;

- 4) przystąpienie do Systemu Ochrony, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego;
- 5) utrzymywanie Depozytu Obowiązkowego w Banku Zrzeszającym;
19. Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.
20. Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych przez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.
21. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.
22. Szybkie i trafne podejmowanie działań w sytuacji zagrożenia płynności Banku jest podstawowym czynnikiem zapobiegania problemom utrzymania płynności.
23. Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
 - 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
 - 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.
24. Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną.

XVIII. Dźwignia finansowa

1. Zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank mierzy ryzyko dźwigni finansowej przez obliczanie wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I (miara kapitału) w aktywach według wartości bilansowej, powiększonych o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych (miara ekspozycji całkowitej), przy czym:
 - 1) w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialnych i prawnych pomniejszających kapitał podstawowy Tier I, udziałów kapitałowych pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywów z tytułu podatku odroczonego opartych na przyszłej rentowności pomniejszających kapitał podstawowy Tier I;

- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji, z zastrzeżeniem dolnego limitu 10% dla pozycji pozabilansowych niskiego ryzyka.

2. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni zawiera tabela nr 16:

Tabela nr 16

(Dane w tys. zł)

Lp.	Pozycja	Kwota
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	161.685,00
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	977,00
7	Inne korekty	-20,00
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	163.609,00

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

3. Ujawnienie wskaźnika dźwigni zawiera tabela nr 17:

Tabela nr 17

(Dane tys. zł)

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	162.202,00
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-20,00
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	162.182,00
Inne pozycje pozabilansowe		
4	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	3.907,00
5	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-2.930,00
6	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 4-5)	977,00
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
7	Kapitał Tier I	15.668,00
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	163.609,00

Wskaźnik dźwigni		
9	Wskaźnik dźwigni	9,57

4. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) prezentuje tabela nr 18:

Tabela nr 18

(Dane w tys. zł)

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	162.202,00
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	162.202,00
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	37.411,00
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	0,00
EU-7	Instytucje	33.119,00
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	78.080,00
EU-9	Ekspozycje detaliczne	7.695,00
EU-10	Przedsiębiorstwa	1.108,00
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	69,00
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	4.720,00

5. Informacje jakościowe zawiera tabela nr 19:

Tabela nr 19

(Dane w tys. zł)

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyka nieistotnego; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników
---	--	---

		kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Ujawniony wskaźnik na koniec 2019 roku jest niższy 0,69 p.p. w porównaniu ze stanem na koniec 2018 roku. Na poziom wskaźnika miały wpływ następujące wskaźniki: - wzrost miary ekspozycji całkowitej, - wzrost Kapitału Tier I w rezultacie podziału nadwyżki bilansowej, który był niższy niż przyrost sumy bilansowej.

XIX. Kontrola wewnętrzna

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).
2. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
3. Na drugą linię obrony składa się:
 - 1) Zarząd Banku;
 - 2) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie;
 - 3) stanowisko zgodności,
4. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
5. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.
6. Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:
 - 1) Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
 - 2) Druga linia obrony:
 - a) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - b) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - c) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,

- d) matrycę funkcji kontroli,
 - e) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - f) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
- 3) Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
7. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego przez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego przez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.
8. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy komórek organizacyjnych.
9. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony Zarząd Banku oraz stanowisko zgodności.

XX. Aktywa wolne od obciążeń

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeśli został zastawiony lub podlegał jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany.
2. Wartość bilansową aktywów w podziale na kategorie ekspozycji, jakość aktywów i całkowitą wolną od obciążeń kwotę aktywów Bank prezentuje w tabeli nr 20:

Tabela nr 20

(Dane w tys. zł)

Lp.	Aktywa Banku	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń
1.	Instrumenty kapitałowe	1.102
2.	Dłużne papiery wartościowe	36.424
3.	Inne aktywa	124.159
Razem		161.685

XXI. Oświadczenie

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

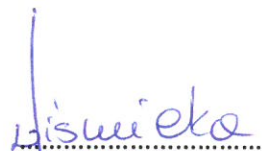
Zarząd Limes Banku Spółdzielczego niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Limes Banku Spółdzielczego” są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem, jaki i system kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności.

System zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej ocenia się jako dostosowany do skali i profilu działania oraz generowanego ryzyka. Bank spełnia wymogi kapitałowe wynikające z zapisów Prawa Bankowego i Uchwał Nadzorczych, a fundusze własne w pełni pokrywają wszystkie występujące w Banku ryzyka.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu:

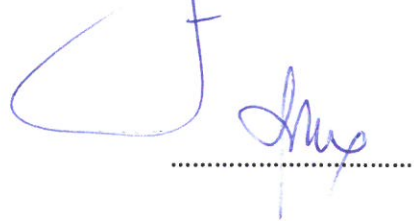
07.07.2020 r.

Aleksandra Wiśnicka
Prezes Zarządu

07.07.2020 r.

Anna Kosak - Orzoł
Wiceprezes Zarządu
ds. handlowych

07.07.2020 r.

Bożena Grabowska
Wiceprezes Zarządu
ds. finansowo - księgowych

Wykaz procedur regulujących proces zarządzania ryzykiem

1. Strategia działania Limes Banku Spółdzielczego na lata 2019- 2022;
2. Regulamin organizacyjny (schemat organizacyjny);
3. Regulamin kontroli wewnętrznej;
4. Strategia zarządzania ryzykiem;
5. Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej oraz szacowania kapitału wewnętrznego;
6. Polityka kredytowa na lata 2019-2022;
7. Polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
8. Polityka zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
9. Polityka zarządzania ryzykiem płynności;
10. Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
11. Polityka zarządzania ryzykiem walutowym;
12. Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym;
13. Polityka zgodności;
14. Polityka kapitałowa;
15. Polityka bezpieczeństwa informacji i danych osobowych;
16. Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności;
17. Instrukcja funkcjonowania systemu informacji zarządczej;
18. Instrukcja monitoringu zabezpieczeń;
19. Instrukcja lokowania środków pieniężnych zgromadzonych przez Limes Bank Spółdzielczy w papiery wartościowe;
20. Instrukcja wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka;
21. Zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowani;
22. Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej, identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej;
23. Zasady identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka płynności i finansowania;
24. Zasady zarządzania płynnością śróddzienną;
25. Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym;

26. Instrukcja Zasady monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych;
27. Instrukcja monitoringu klientów Instytucjonalnych;
28. Instrukcja zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
29. Zasad identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
30. Instrukcja zarządzania ryzykiem braku zgodności;
31. Instrukcja Zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
32. Instrukcja postępowania w przypadku naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych;
33. Instrukcja zarządzania ryzykiem walutowym;

**Schemat procesu zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową
w Limes Banku w 2019 roku**

